

2.4.3 Metoda rozhovoru

Metoda rozhovoru (interview) je založena na přímém dotazování, tedy na verbální komunikaci výzkumného pracovníka s respondentem nebo s více respondenty. Způsoby užití této metody rozlišujeme podle několika kritérií. Podle počtu osob, které se rozhovoru účastní, rozlišujeme **rozhovory individuální** (výzkumný pracovník pracuje jenom s jednou osobou) a **rozhovory skupinové** (např. besedy s rodiči o jejich zkušenostech z integrace zdravotně postižených žáků), kdy se účastníci vzájemně inspirují, doplňují, vyjadřují analogické zkušenosti nebo rozdílné názory, z nichž se často dozvíme více, než při rozhovorech individuálních. Získané poznatky je však těžší zpracovat, protože někdy mluví více lidí najednou, skáčou si do řeči apod.

Podle struktury otázek se rozlišuje rozhovor standardizovaný (strukturovaný), polostandardizovaný a nestandardizovaný (nestrukturovaný). **Standardizovaný rozhovor** probíhá podle otázek, jejichž znění a pořadí jsou přesně určeny a alternativy odpovědí jsou předem připraveny (je to vlastně dotazník zadávaný ústní formou). Jeho výsledky jsou snáze zpracovatelné, ale míra poznatků je poměrně nízká. **Polostandardizovaný rozhovor** rovněž nabízí respondentovi alternativní odpovědi, ale výzkumník klade doplňující a upřesňující otázky. **Nestandardizovaný rozhovor** probíhá pružněji. I zde si výzkumný pracovník musí připravit základní okruhy otázek, které bude klást, ale jejich obsah, pořadí a formulace závisí na tazateli, který se přitom nemusí přidržovat žádného schématu (Skalková, 1983).

Požadavky vztahující se k efektivitě této metody jsou shodné s metodou dotazníku. Základním požadavkem je formulovat otázky tak, aby ověřovaly hypotézu výzkumu – nejde o pouhé sbírání faktů nebo názorů lidí na určité jevy.

Příprava rozhovoru by měla obsahovat tyto činnosti:

- jasné vymezení problému,
- určení vzorku respondentů,
- volbu typu rozhovoru a stanovení jeho plánu,
- formulaci otázek (okruhů),
- prověření a zpřesnění otázek v předvýzkumu (nepodceňovat!).

Doporučuje se začínat rozhovor obecnými otázkami, které uvedou respondenta do okruhu problematiky, postupně přecházet k otázkám speciálním, teprve uprostřed rozhovoru klást hlavní otázky, které jsou předmětem zkoumání; končí se otázkami osobní povahy, jejichž zodpovězení vyžaduje vzájemnou důvěru.